

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/66/2020
Identifikačné číslo spisu: 3817010658
Dátum vydania rozhodnutia: 12.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3817010658.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného Q. W. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 1/2014 Z. z., o dovolaní obvineného Q. W. podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Petra Bódiho proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 16. januára 2018, sp. zn. 23To/142/2017, na neverejnom zasadnutí konanom 12. januára 2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. W. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 7. novembra 2017, sp. zn. 1T/133/2017, bol obvinený Q. W. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 1/2014 Z. z. (ďalej len "Trestný zákon"), a to na tom skutkovom základe, že

dňa 6. júna 2017 v čase o 05.02 hod. v V. na ulici Š. Q. č. X, v Herni zv. A. D., patriacej spoločnosti I. F. F. s.r.o. I., nachádzajúcej sa v budove OD B., ako zákazník v čase, keď bol v herni sám, pristúpil ku krupierke poškodenej J. X., nar. X. X. XXXX, so slovami „sorry dievča, dneska to vyšlo na teba“ a rukou ju udrel do pravej časti tváre pod spodnú čeľusť, na čo táto spadla na zem a vplyvom pádu si udrela hlavu, následne mu na jeho žiadosť otvorila príručnú pokladničku v bare, potom si obvinený otvoril šuplík baru a prezrel si hotovosť v dvoch peňaženkách, poškodenú J. X.Ú. odtiahol za ruky do WC, kde ju zamkol, a z príručnej pokladničky a z dvoch kusov peňaženiek odcudzil hotovosť vo výške 965,45 eur a z priestoru baru jeden kus mobilný telefón značky Samsung J3, IMEI:XXXXXXXXXXXXXXXX, ktorý patril poškodenej J. X., a jeden kus služobný mobilný telefón značky Samsung, nezisteného IMEI, ktorý patril spoločnosti I. F. F. s.r.o. I., pričom svojím konaním spôsobil škodu spoločnosti I. F. F. s.r.o. so sídlom na ulici V. č. XXXX/X, I., vo výške 1 025,45 eur a poškodenej J. X. škodu vo výške 180 eur, pričom týmto konaním nebolo poškodenej spôsobené zranenie, ktoré by jej narušilo obvyklý spôsob života.

Podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 5 Trestného zákona, § 36 písm. n) Trestného zákona bol za to obvinený Q. W. odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Ohľadom náhrady škody okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenej J. X., nar. X. X. XXXX, bytom K. V., Z. č. XXXX/XX/X, škodu vo výške 180 eur, a poškodenej strane spoločnosti I. F. F. s.r.o., V. č. XXXX/X, XXX XX I., IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 1 025,45 eur.

Na podklade odvolania obvineného voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Trenčíne uznesením zo 16. januára 2018, sp. zn. 23To/142/2017, rozhodol tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol, pretože nebolo dôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Q. W. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku, následne odôvodnené prostredníctvom okresným súdom ustanoveného obhajcu JUDr. Petra Bódiho.

Zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzhľadom na to, že konajúce súdy sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nedostatočne vysporiadali so zásadnými námietkami obhajoby, týkajúcimi sa výšky uloženého trestu. Tým malo podľa jeho názoru dôjsť k porušeniu jeho práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Na odôvodnenie dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinený prezentoval svoje presvedčenie, že výška trestu, ktorý mu bol uložený v predmetnom trestnom konaní rozsudkom súdu prvého stupňa, následne formálne potvrdeným uznesením odvolacieho súdu, dôsledne nezohľadňuje zákonné zásady ukladania trestov v zmysle § 34 ods. 1, ods. 3 a ods. 4 Trestného zákona a § 38 Trestného zákona.

Obvinený pripomenul, že k spáchaniu skutku sa doznal už na začiatku prípravného konania, tento už nespočetnekrát úprimne oľutoval a tiež sa osobne i písomne ospravedlnil poškodným. Z týchto dôvodov sa domnieval, že mu mala byť priznaná aj poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. V tejto súvislosti namietal paradoxný a právne pochybný postup odvolacieho súdu, ktorý vo vzťahu k jeho osobe na jednej strane formalisticky vylúčil možnosť aplikácie označenej poľahčujúcej okolnosti, avšak na druhej strane v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že nebyť práve tej okolnosti, že sa ku skutku doznal a urobil vyhlásenie o vine pred súdom prvého stupňa, do úvahy by prichádzalo uloženie trestu odňatia slobody bližšie k hornej hranici trestnej sadzby ustanovenej v § 188 ods. 1 Trestného zákona. Obvinený tak spochybnil takéto "vylúčenie," respektíve "akési skryté aplikovanie § 36 písm. l) Trestného zákona," ktoré nepovažoval za zákonné a ústavne akceptovateľné. Zároveň mal za to, že mu mala byť priznaná aj poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. h) Trestného zákona, keďže trestný čin objektívne spáchal pod vplyvom tiesnivých pomerov, ktoré si sám nespôsobil. Upozornil, že vzhľadom na to, že pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností je v jeho prospech, horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby mu v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona mala byť znížená o jednu tretinu. Záverom zdôraznil, že samotná obžaloba mu navrhovala uložiť trest na dolnej hranici trestnej sadzby. Napriek tomu mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov, ktorý označil za nezákonný a uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

S poukazom na uvedené skutočnosti vyslovil obvinený názor, že sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa so spisovým materiálom v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo 16. januára 2018, sp. zn. 23To/142/2017, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 7. novembra 2017, sp. zn. 1T/133/2017, bol porušený zákon v jeho neprospech, a súčasne podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo 16. januára 2018, sp. zn. 23To/142/2017, spolu s rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 7. novembra 2017, sp. zn. 1T/133/2017, a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal predmetnú vec znovu v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

V následne obvineným osobne spísanom doplnení dôvodov dovolania považoval tento za potrebné dať dovolaciemu súdu do pozornosti závažné pochybenie procesného charakteru, ktorého sa mal okresný súd dopustiť neaplikovaním § 39 ods. 1 Trestného zákona a § 36 písm. h), písm. l) a písm. n) Trestného zákona, odvolávajúc sa na judikatúru tvorenú R 14/64 a R 38/2003. Považoval za evidentné, že okresný súd nezohľadnil uvedené poľahčujúce okolnosti pri výmere trestu účelovo.

Obvinený poukázal na skutočnosť, že aj okresný prokurátor počas hlavného pojednávania žiadal, aby mu súd vzhľadom na dôvody osobitného zreteľa, ktorými boli najmä skutočnosti, že je otcom troch detí a že vo veci urobil vyhlásenie o vine, uložil trest na dolnej hranici trestnej sadzby. Aj s ohľadom na túto skutočnosť považoval za zrejmé, že v danom konaní mu bol uložený taký druh trestu, ktorý nie je v súlade s trestnými kódexmi.

Zároveň odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 38/1970 - II., podľa ktorého je súd povinný zaoberať sa všetkými okolnosťami prípadu čo do výroku o treste.

Okresný súd obvinil z toho, že mu vymeral likvidačný trest, a to nielen preňho, ale hlavne pre jeho maloleté nezaopatrované deti i jeho družku, ktorá ich sama vychováva, čo tiež považoval za rozporné s Trestným zákonom a Trestným poriadkom.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného Q. W., vrátane jeho odôvodnenia podaného prostredníctvom ustanoveného obhajcu a jeho, obvineným osobne spísaného, doplnenia, doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza úvodom písomného vyjadrenia k podanému dovolaniu zrekapituloval priebeh doterajšieho konania i obsah predmetného dovolania. K námietke, ktorou dovolateľ odôvodnil uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa má všetky náležitosti vyžadované § 163 ods. 1 Trestného poriadku. Jeho odôvodnenie považoval za natoľko dostatočné, aby z neho bolo zrejmé, ktoré skutočnosti vzal súd za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov aj akými úvahami sa vyrovnal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa spravoval pri rozhodovaní v otázke viny a trestu. Uzavrel, že prvostupňový súd uviedol zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval pri určení druhu a výmery trestu uloženého obvinenému. Dodal, že v konaní o odvolaní sa druhostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia dostatočne vysporiadal s námietkami dovolateľa voči výške trestu odňatia slobody uloženého prvostupňovým súdom. Vylúčenie arbitrárnosti rozsudku z dôvodu nedostatočného odôvodnenia nezistil ani odvolací súd, keď vydaným uznesením potvrdil rozsudok prvostupňového súdu. Zároveň poznamenal, že dovolateľ by zásadné porušenie práva na obhajobu mohol namietat, ak by v rozhodnutí súdu absentovali náležitosti, ktoré pre rozhodnutie súdu vyžaduje zákon, následkom čoho by došlo k porušeniu jeho procesných práv.

Na margo údajnej absencie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona prokurátor konštatoval, že obvinený síce spáchanie skutku priznal, ale zákon na použitie uvedenej poľahčujúcej okolnosti vyžaduje aj úprimné oľutovanie, pričom práve o úprimnosti oľutovania mal súd, vzhľadom na osobu obvineného, pochybnosti. Pripomenul, že obvinený už v minulosti bol za trestný čin lúpeže odsúdený, tento oľutoval a ľútosť prejavil aj pri rozhodovaní o jeho podmienenom prepustení z výkonu trestu. Súd potom k záveru o neúprimnosti oľutovania dospel najmä s ohľadom na skutočnosť, že skutok, ktorý je predmetom daného konania, bol obvineným spáchaný počas plynutia skúšobnej doby podmieneného prepustenia. K poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. h) Trestného zákona uviedol, že táto nebola voči obvinenému použitá, pretože na jej aplikáciu neboli splnené zákonné podmienky. Pripustil, že obvinený sa dostal do zlej finančnej situácie, avšak zároveň zdôraznil, že finančné prostriedky na živobytie pre seba, svoju družku a ich maloleté deti sa nesnažil zabezpečiť hľadaním si zamestnania, prípadne aj brigádnického zamestnania, ale situáciu riešil trestnou činnosťou.

Napokon, k námietke obvineného, spočívajúcej v neaplikovaní § 39 ods. 1 Trestného zákona, konštatoval, že na aplikáciu uvedeného ustanovenia nie je právny nárok, a preto pri jeho nepoužití nejde o porušenie zákona, ale je len otázkou právneho posúdenia a vyhodnotenia okolností prípadu a pomerov páchatel'a zo strany súdu. Aj vzhľadom na uvedené považoval prokurátor za zrejmé, že trest uložený vo výmere šesť rokov pri zákonodarcom stanovenej trestnej sadzbe na tri až osem rokov nemožno

považovať za uložený mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby. Vysvetlil, že keďže obvinený opätovne spáchal zločin, súd aplikoval § 38 ods. 5 Trestného zákona, čím sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby zvýšila o polovicu, pričom pri takto zvýšenej trestnej sadzbe (päť rokov šesť mesiacov až osem rokov) mu bol trest uložený pri dolnej hranici určenej trestnej sadzby.

Záverom vyjadril presvedčenie, že skutkové a právne závery, ku ktorým dospeli tak prvostupňový ako aj odvolací súd, sú založené na zákonne vykonaných dôkazoch, riadne a úplne zistenom skutkovom stave a vychádzajú zo správnych skutkových a právnych úvah. Trest ukladaný na základe týchto dôkazov považoval za zákonný.

Na základe uvedených skutočností navrhol dovolanie obvineného Q. W. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku..

Poškodené - J. X.Á. ani spoločnosť I. F. F. s.r.o. I. - sa k dovolaniu obvineného ani k vyjadreniu okresnej prokuratúry k nemu nevyjadrili.

Následne súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Po predložení veci dovolaciemu súdu bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené obvineným osobne spísané podanie z 12. novembra 2020, predmetom ktorého bolo zaujatie jeho stanoviska k vyjadreniu okresnej prokuratúry k ním podanému dovolaniu. V ňom dovolateľ, vychádzajúc z označenia dotknutého vyjadrenia okresnej prokuratúry ako účelového a zavádzajúceho klamstva, poukázal na niektoré, podľa neho významné a prokurátorom účelovo prehliadnuté, fakty. Pri tejto príležitosti pripomenul, že samotný prokurátor mu na hlavnom pojednávaní navrhoval uloženie trestu na dolnej hranici trestnej sadzby. Na margo tvrdenia prokurátora, že stíhaného skutku sa dopustil počas plynutia skúšobnej doby podmieňného prepustenia, uviedol, že v súčasnosti už disponuje uznesením práve Okresného súdu Prievidza o osvedčení sa. Vo vzťahu k poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. h) Trestného zákona odmietol odôvodnenie jeho nepriznania súdmi nižších stupňov, ktoré považoval za neprímerané a založené na jednostrannom konštatovaní bez predchádzajúceho skúmania či dôkazov. Dovolať preto zopakoval, že v dôsledku toho, že mu posledný zamestnávateľ nevyplatil mzdu za tri kalendárne mesiace po sebe, ostali s družkou a tromi malými deťmi bez prostriedkov a s dlhmi, pričom hoci sa následne uchádzal o zamestnanie v rôznych odvetviach, bolo to bezvýsledné. Mal tak za to, že práve následkom uvedených nepriaznivých udalostí sa ocitli na pokraji svojich síl, čo ho viedlo k spáchaniu stíhaného trestného činu. Napokon, obvinený vyčítal prokurátorovi, že jeho tvrdenie o uložení trestu odňatia slobody pri dolnej hranici trestnej sadzby (po jej zvýšení podľa § 38 ods. 5 Trestného poriadku) nezohľadňuje súčasné zníženie hornej hranice trestnej sadzby z osem rokov na šesť rokov a štyri mesiace. Zdôraznil, že pri takto upravenej trestnej sadzbe (päť rokov a šesť mesiacov až šesť rokov štyri mesiace) nemožno trest vo výmere šesť rokov, ktorý mu bol uložený, považovať za uložený na dolnej hranici trestnej sadzby.

Záverom vyslovil presvedčenie, že tak prvostupňový ako aj druhostupňový súd sa dostatočne nevysporiadali s predmetnou vecou, nevykonali dôkazy, riadne a úplne nezistili skutkový stav veci a nevychádzali tak zo správnych úvah, pričom zároveň bez ďalšieho skúmania odmietli všetky jeho argumenty.

Uvedené podanie dovolateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

K naposledy uvedenému podaniu dovolateľa zaujal písomné stanovisko prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza, ktorý k argumentácii obvineného uviedol, že z hľadiska posúdenia zákonnosti a správnosti rozsudku súdu je úplne irelevantné, aký trest prokurátor v rámci hlavného pojednávania navrhoval obvinenému uložiť, ak proti výroku o treste nepodal odvolanie, prípadne aj dovolanie, v ktorom by zákonnosť a správnosť uloženého trestu namietal. Zároveň za nepravdivé označil tvrdenie, že prokurátor navrhoval uloženie trestu odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby, keďže tento bol podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní navrhovaný v prvej polovici upravenej trestnej sadzby.

V ďalšej časti svojho vyjadrenia prokurátor konštatoval, že Okresná prokuratúra Prievidza nedisponuje

žiadnym rozhodnutím Okresného súdu Prievidza, ktorým by bolo rozhodnuté o osvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 3T/84/2019, v ktorej bol obvinený odsúdený za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona. Doplnil, že podľa odpisu registra trestov tak pod sp. zn. 2Pp/61/2014 rozhodol Okresný súd Martin. Súčasne poukázal na to, že prokurátor vo vyjadrení k dovolaniu neuviedol, že obvinený sa trestnej činnosti, ktorá je predmetom dovolania, dopustil počas plynutia skúšobnej doby, ale túto skutočnosť ako dôvod pre pochybnosti o úprimnej ľútosti konštatoval vo svojom rozhodnutí Krajský súd v Trenčíne, na ktorého tvrdenie prokurátor iba odkázal.

V nadväznosti na uvedené prokurátor vyslovil presvedčenie, že ani prípadný omyl súdu v tom smere, že obvinený spáchal skutok počas plynutia skúšobnej doby podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, nemení nič na skutočnosti, že súdy oboch stupňov postupovali správne, keď mu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. h) a písm. l) Trestného zákona nepriznali. Z vykonaného dokazovania je podľa neho zrejmé, že obvinený bol držiteľom členskej karty s kreditom na hru v herni, kde míňal peniaze na hru namiesto zabezpečovania potrieb svojej rodiny, a preto sa nemožno stotožniť s jeho argumentáciou, že nemal dostatok finančných prostriedkov na svoje živobytie a živobytie svojej rodiny, a za správny treba považovať záver krajského súdu, že mu nič nebránilo v čase spáchania skutku nájsť si okamžite, hoci aj brigádnické, zamestnanie a zabezpečiť si tak nový zdroj príjmu, ako to v podobnej situácii robí väčšina ľudí, avšak on sa rozhodol pre trestnú činnosť. Prítom aj zo samotného správania sa obvineného, ktorý ešte počas prípravného konania uvádzal ako dôvod pre prepustenie z väzby, že má zabezpečenú prácu v Cementárňach J., je podľa prokurátora zrejmé, že zabezpečenie si práce nie je preňho žiadny problém. Pripomenul, že obvinený opakovane, aj v rámci rozhodovania o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody za rovnaký trestný čin, ľutoval páchanie trestnej činnosti, avšak namiesto toho, aby v prípade akejkoľvek, z jeho pohľadu krízovej, situácie, hľadal zákonné riešenia, opakovane sa uchýlil k páchaniu trestnej činnosti. S ohľadom na to možno podľa neho následnú ľútosť obvineného považovať za účelovú a motivovanú snahou o dosiahnutie čo najmiernejšieho trestu.

Záverom prokurátor zopakoval, že trest odňatia slobody bol obvinenému uložený v zákonnej trestnej sadzbe s tým, že na aplikáciu § 39 ods. 1 Trestného zákona nie je právny nárok, a preto pri nepoužití tohto ustanovenia zákona nejde o porušenie zákona.

Plne sotrvávajúc na svojom stanovisku k dovolaniu obvineného z 3. septembra 2020, prokurátor navrhol dovolanie obvineného Q. W. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť, majúc za zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Ostatné strany nevyužili možnosť zaujať k podaniu obvineného stanovisko. Rovnako bez odozvy ostalo aj písomné stanovisko okresnej prokuratúry k podaniu obvineného. Samotný obvinený v reakcii naň len stručne oznámil, že vzhľadom na zavádzajúce vyjadrenia a polopravdy uvádzané prokurátorom už nevidí ďalší dôvod sa k veci vyjadrovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len "najvyšší súd") ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) v intenciách § 378 Trestného poriadku predbežne preskúmal dovolanie obvineného, pričom zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté. Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Z podstaty podaného dovolania a jeho doplnenia vyplýva, že námietky obvineného, rešpektujúc nenapadnuteľnosť (ním podaným dovolaním) výroku o vine založeného na jeho, prvostupňovým súdom prijatom, vyhlásení o vine (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku), správne smerovali výlučne voči výroku o

treste. Jeho zrušenia a následnej zmeny vo svoj prospech sa dovolateľ domáhal, vecne dôvodiac nedostatočným odôvodnením rozhodnutí vo vzťahu k výške uloženého trestu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a v intenciách dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dôsledným nezohľadnením zásad ukladania trestov ustanovených v § 34 ods. 1, ods. 3 a ods. 4 a § 38 Trestného zákona, nepriznaním poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. h) a písm. l) Trestného zákona a neaplikovaním § 39 ods. 1 Trestného zákona.

S ohľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať ak:

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku prichádza do úvahy len v prípade, ak obvinenému bol uložený trest mimo trestnej sadzby ustanovenej v Trestnom zákone alebo obvinenému bol uložený taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa. Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu odňatia slobody obvinenému mimo trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom za trestný čin, zo spáchania ktorého bol uznaný vinným, ako aj

prekročenie maximálne povolenej výmery trestu. Dovolanie možno podať aj vtedy, ak súd uložil obvinenému taký druh trestu, ktorý Trestný zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

V rámci dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal, že prvostupňový ani odvolací súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nedostatočne vysporiadali so zásadnými námietkami obhajoby, týkajúcimi sa výšky uloženého trestu.

K tomu je v prvom rade potrebné dať do pozornosti § 371 ods. 7 Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. To znamená, že dovolaním nemožno účinne namietat iba samotné nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, a to ani s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Nad rámec uvedeného však najvyšší súd považuje za vhodné doplniť, že predmetná výhrada dovolateľa ani nezodpovedá skutočnému stavu veci. K dôkazom vykonaným súdom prvého stupňa na hlavnom pojednávaní 7. novembra 2017 ohľadom výroku o treste nevzniesol ani samotný obvinený ani prítomná obhajkyňa žiadne námietky, pričom títo ani nemali ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania súvisiaceho s výrokom o treste (č. l. 209 spisu). Obhajkyňa dovolateľa len v záverečnej reči poukázala na potrebu priznania dvoch poľahčujúcich okolností, a to podľa § 36 písm. l) a písm. n) Trestného zákona, z ktorých okresný súd vzhľadom na okolnostiach daného prípadu len poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Treba potom prisvedčiť dovolateľovi, že prvostupňový súd sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s požiadavkou obhajoby na priznanie poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. l) Trestného zákona, avšak súčasne, vzhľadom na skutočnosť, že v dvojinštančnom súdnom konaní tvoria rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa jednotu, treba tento nedostatok odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu považovať za napravený odvolacím súdom, ktorý tieto skutočnosti v odôvodnení svojho rozhodnutia doplnil. Okrem uvedenia úvah, ktorými sa krajský súd spravoval pri nepriznaní poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona (str. 2 uznesenia), tento adekvátnym a logickým spôsobom odôvodnil aj nepriznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. h) Trestného zákona (str. 2-3 uznesenia), ktorej pričítania sa obvinený podaným odvolaním tiež domáhal. Odvolací súd v dostatočnom rozsahu reagoval aj na ostatné odvolacie výhrady obvineného, bez konkretizácie smerujúce voči výške uloženého trestu, keď vyložil, prečo je trest uložený obvinenému potrebné považovať za uložený mu pri dolnej hranici trestnej sadzby a prečo takto uložený trest považoval za spravodlivý a spôsobilý splniť účel predvídaný Trestným zákonom (str. 3 uznesenia). Z tejto časti odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu je, vzhľadom na závery v nej obsiahnuté, zároveň zrejmé, že je súčasne implicitným vyjadrením dôvodov, pre ktoré v danom prípade neprichádzalo do úvahy uplatnenie mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ktoré v konečnom návrhu vznesenom na verejnom zasadnutí 16. januára 2018 požadovala obhajkyňa obvineného. Z doposiaľ uvedeného celkom nepochybné vyplýva, že obvinený dostal, predovšetkým v rámci odôvodnenia uznesenia krajského súdu, odpoveď na všetky relevantné otázky, týkajúce sa výšky jemu uloženého trestu, ktoré v priebehu základného konania (a opätovne v rámci dovolacieho konania) vzniesol.

Vzhľadom na tieto skutočnosti musel dovolací súd vo vzťahu k námietke obvineného, subsumovanej pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, konštatovať, že tento bol uplatnený neopodstatnene.

Výslovenia naplnenia dikcie § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku sa obvinený domáhal z dôvodu nezohľadnenia zásad ukladania trestov ustanovených v § 34 ods. 1, ods. 3 a ods. 4 a § 38 Trestného zákona, nepriznania poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. h) a písm. l) Trestného zákona a napokon aj z dôvodu neaplikovania § 39 ods. 1 Trestného zákona.

S výhradami dovolateľa smerujúcimi voči nepriznaniu poľahčujúcich okolností vyjadrených v § 36 písm. h) a písm. l) Trestného zákona sa podrobne vysporiadal už krajský súd, ktorý v odôvodnení svojho

rozhodnutia vysvetlil, prečo v konaní obvineného nebolo možné vzhliadnuť dotknuté poľahčujúce okolnosti. S úvahami a právnymi závermi odvolacieho súdu sa v plnom rozsahu stotožnil aj najvyšší súd. Pre úplnosť sa k tomu z pohľadu dovolacieho súdu žiada dodať, že keďže námietka nepriznania poľahčujúcich okolností súdmi nižších stupňov zodpovedá svojou podstatou námietke nesprávneho vyhodnotenia skutkových zistení súdov nižších stupňov, respektíve nedostatočného zhodnotenia dovolateľom zdôraznených skutočností (in concreto že sa priznal a oľutoval trestnú činnosť; že sa jej dopustil pod vplyvom tiesnivých pomerov) konajúcimi súdmi, a teda námietke fakticky napádajúcej spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov ako aj samotných skutkových záverov, vyznačuje sa rýdzo skutkovým charakterom. Prítom samotné hodnotenie či už výsledkov vykonaného dokazovania alebo priebehu skutkového deja a ďalších okolností spáchania žalovaného skutku nemôže byť predmetom prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. Vykonanie a hodnotenie dôkazov, prípadne (z nich plynúcich) skutkových záverov, odlišne od predstáv a želaní obvineného teda nemôže napĺňať žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. K tomu je len pre úplnosť potrebné dodať, že uvedené sa netýka dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Týmto záverom napokon zodpovedá aj ustálená judikatúra, v zmysle ktorej je otázka zisťovania, respektíve zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností (ako aj priťažujúcich okolností) otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ibaže by súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatoval danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nevzal do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona. Taká okolnosť by za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku mohla znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (R 18/2015). Skutočnosť uvedeného charakteru však v prejednávanej veci nebola zistená, práve naopak, krajský súd explicitne vylúčil, že by okolnosti daného prípadu umožňovali použitie § 36 písm. h) a písm. l) Trestného zákona. Preto námietka nepriznania dotknutých poľahčujúcich okolností nezakladá nielen obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona, viažuceho sa k uloženému druhu trestu a jeho výmere, ale ani žiaden z ostatných dôvodov dovolania vyjadrených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Vo vzťahu k výhradám obvineného, vyčítajúcim súdom nižšieho stupňa nerešpektovanie zásad ukladania trestov vyjadrených v § 34 ods. 1, ods. 3 a ods. 4 a § 38 Trestného zákona, ako aj neuplatnenie mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, dovolací súd úvodom pripomína znenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že na naplnenie v ňom vymedzeného dovolacieho dôvodu sa vyžaduje, aby v prerokúvanej veci bol obvinenému uložený taký druh trestu, ktorý zákon nepripúšťa, alebo bol trest uložený mimo rámca trestnej sadzby. Iné pochybenie spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení kritérií uvedených v § 34 až § 39 Trestného zákona a v dôsledku toho uloženie neprímerane prísneho (alebo naopak mierneho) trestu, nie je možné dovolaním vytýkať prostredníctvom uvedeného dovolacieho dôvodu. Obvinený môže namietat len nezákonne uložený trest mimo hraníc trestnej sadzby, prípadne neprípustný trest, nie však voľnú úvahu súdu pri ukladaní trestu a hodnotenie svojej osoby, pokiaľ je trest uložený v rámci zákonom určenej trestnej sadzby (R 5/2011). Pokiaľ totiž súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa § 39 Trestného zákona a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a teda ani že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je naplnený. Mimoriadne zníženie trestu predstavuje len zákonnú možnosť, a nie povinnosť súdu, a to bez ohľadu na množstvo a povahu poľahčujúcich okolností, ktoré obvinenému svedčia, či dokonca aj skutočnosť, že pred súdom vyhlásil, že je vinný, a súd toto vyhlásenie prijal. Inštitút mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona je totiž vždy fakultatívnej povahy, čo znamená, že obvinený na takéto rozhodnutie

nemá právny nárok. Zároveň aj zo stabilnej judikatúry najvyššieho súdu (R 5/2011, R 51/2014) jednoznačne vyplýva, že námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiaden z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V zmysle dovolaní napadnutých rozhodnutí bol obvinenému v posudzovanom prípade uložený trest odňatia slobody (šesť rokov), vychádzajúci z trestnej sadzby ustanovenej § 188 ods. 1 Trestného zákona (tri až osem rokov) po jej zvýšení (na päť rokov a šesť mesiacov) vyžadovanom § 38 ods. 5 Trestného zákona a realizovanom na podklade § 38 ods. 8 Trestného zákona. V tejto súvislosti je potrebné pripustiť, že v napadnutých rozhodnutiach absentuje formálne vyjadrenie použitia ustanovenia § 38 ods. 3 Trestného zákona, ktorého sa dovolateľ prostredníctvom poukazu na prevahu poľahčujúcich okolností nepriamo dovoľoval. Aplikácia § 38 ods. 5 Trestného zákona vylučuje len súčasné použitie ustanovenia § 38 ods. 4 Trestného zákona, nie aj § 38 ods. 3 Trestného zákona, upravujúceho zníženie hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby, a teda v danom prípade, vzhľadom na súdmi nižšieho stupňa konštatované ustálenie jednej poľahčujúcej okolnosti a nezistenie žiadnej z priťažujúcich okolností, došlo v súlade s § 38 ods. 3 Trestného zákona aj k úprave hornej hranice ustanovením § 188 ods. 1 Trestného zákona určenej trestnej sadzby. V konečnom dôsledku tak konajúce súdy vychádzali pri ukladaní trestu odňatia slobody z trestnej sadzby päť rokov a šesť mesiacov (dolná hranica trestnej sadzby ustanovenej § 188 ods. 1 Trestného zákona po jej zvýšení v súlade s § 38 ods. 5 Trestného zákona na podklade § 38 ods. 8 Trestného zákona) až šesť rokov a štyri mesiace (horná hranica trestnej sadzby ustanovenej § 188 ods. 1 Trestného zákona po jej znížení v súlade s § 38 ods. 3 Trestného zákona na podklade § 38 ods. 8 Trestného zákona). Je pravdou, že ani prvostupňový ani odvolací súd sa v odôvodneniach svojich rozhodnutí explicitne nezmenili o znížení hornej hranice v osobitnej časti Trestného zákona ustanovenej trestnej sadzby, avšak tento nedostatok, podľa mienky najvyššieho súdu spôsobený zámerom konajúcich súdov ukladať dovolateľovi trest pri dolnej hranici trestnej sadzby a z toho vyplývajúcou absenciou potreby vyslovene sa vysporiadať aj s úpravou hornej hranice danej trestnej sadzby, nebol spôsobilý zmeniť celkom zřejmý záver, že obvinenému bol trest uložený v rámci zákonom ustanovenej (a v súlade so zákonom upravenej) trestnej sadzby a taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin pripúšťa.

Záverom sa k tejto časti dovolania obvineného žiada opätovne pripomenúť, že samotná neprimeranosť uloženého trestu nepredstavuje žiaden relevantne uplatniteľný dovolací dôvod. Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane pripomína, že primeranosť uloženého trestu sa v dovolacom konaní neskúma.

Na základe konštatovaného nemohol dovolací súd považovať za daný ani dôvod dovolania uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd musel obvineným podané dovolanie vyhodnotiť vo vzťahu k napadnutému výroku o treste ako nedôvodné a ako také ho v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Len pre úplnosť, dovolací súd dodáva, že pokiaľ ide o podania spísané výhradne obvineným, tie nespĺňajú kvalitatívne kritérium požadované ustanovením § 373 ods. 1 Trestného poriadku, v zmysle ktorého môže obvinený podať dovolanie, respektíve aj akékoľvek iné podanie, len prostredníctvom obhajcu. Najvyšší súd aj napriek tomu, rešpektujúc nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09, pri svojom rozhodovaní prihliadol na ich obsah, v značnej časti totožný s obsahom dovolania podaného prostredníctvom obhajcu, pričom ani výhrady dovolateľa, neuvádzané v podaní obhajcu, nemali, s ohľadom na vyššie uvedené závery vyslovené na margo nenaplnenia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku, dopad na zmenu rozhodnutia o tomto dovolaní. Povaha v ňom uplatnených námietok, ktorých podstatný obsah dovolací súd zámerne prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia, je takmer výlučne skutková, atakujúca predovšetkým skutkové zistenia majúce vplyv na ustálenie výmery trestnej sadzby (t.j. opätovné spáchanie zločinu, poľahčujúce okolnosti), pričom námietky skutkovej povahy sú vylúčené z dovolacieho prieskumu, vyvolaného na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 písm. a) a písm. b) Trestného poriadku. Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania, či nesúhlas s jeho hodnotením, nenapĺňa atribúty žiadneho z prípustných dovolacích dôvodov uvedených v

§ 371 ods. 1 Trestného poriadku. Vo vzťahu k výhradám obvineného k výške uloženého trestu dovolací súd odkazuje na právne závery prijaté k námietkam uplatneným obvineným cestou obhajcu.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.